

KAPPEL MØLLE

Summarisk rapport over
restaurering af møllen
2003 - 2004

August 2004

KAPPEL MØLLE

Summarisk rapport vedrørende restaurering af møllen.

Restaureringen af Kappel Mølle har været forberedt gennem den del år dels af hensyn til finansiering dels af hensyn til ejerforholdet, der i december 2002 resulterede i, at møllen og grunden blev tilskødet møllelauget.

I foråret 2003 blev der søgt og bevilget de resterende midler til projektet, og i august 2003 påbegyndtes arbejdet af møllebygger Jens Jørgensen, Fakse Ladeplads.

Arbejdet blev igangsat på grundlag af "Kappel Mølle - Rapport om møllens tilstand med forslag til restaurering", december 1998 og "Kappel Mølle - Forberedelse af hovedrestaurering", juni 2000.

"Forberedelse af hovedrestaurering, juni 2000" omfatter beskrivelse og oversigtstegninger, der viser forslag til tømmerudskiftning.

Ved restaureringen i 1988-89 blev krydsfoden, skråstiverne og svansen udskiftet.

Dette arbejde er udført på bedste vis; mens der i selve møllehuset blev foretaget en del tømmerudskiftning, der desværre i alt for stort omfang har været ødelæggende og forkert udført. Således påpeger rapporterne, at f.eks. skråstiverne i møllehusets vægge ikke var gennemgående, hvilket er fatalt for denne mølletype, der netop hænger og skal kunne dreje.

Hurtigt viste det sig, at akslens hoved var så rådskadet, at en fornyelse var nødvendig. Det havde ikke været muligt at iagttage skadernes hele omfang forinden. Rådskaderne, der også omfattede vejrbjørnen, skyldtes utætheder omkring det lille "skur" over indgangshullet.

Endvidere viste det sig, at de 2 hjørnestolper i højresiden (når der ses mod indgangen til møllen) skulle udskiftes, da der var problemer med taplængderne i forhold til den opretning, der skulle ske samt det forhold, at der skulle arbejdes uforholdsmæssigt meget med udlusninger, flytninger af overskramninger, nye taphuller mv. Da stolperne var fra restaureringen i 1988-89 besad de ikke antikvariske værdier.

I forbindelse med istandsættelsen af "maskineriet" konstateredes det overraskende, at stokkedrevet til melkværnen ikke passede til hattehjulet – møllen havde aldrig kørt med de to hjul sammen! Det viste sig ligeledes, at det mindre stokkedrev til skallekværnen heller ikke passede til stjernhjulet.

Det er blevet klart, at restaureringen i 1950'erne alene har haft til formål at istandsætte og sikre møllens ydre og delvist indre fremtræden; men ikke at bringe den til køredygtig stand.

Tækningen er afsluttet med halmmønning i modsætning til den ofte sete rygning på Lolland med opstående bind øverst. Denne "lollandske" rygning er imidlertid et tilført fænomen, der fik sin udbredelse i årene omkring 1900, og som siden har holdt sig længe som en lokal tækkeskik. Det må imidlertid overvejes nøje, hvorvidt det tidsmæssigt stemmer med den periode, som bygningen i sin restaurerede stand skal repræsentere - i dette tilfælde altså tiden før 1900.

Vinduerne, der blev isat ved restaureringen i 1950'erne var meget uhensigtsmæssigt udformet, hvorfor der kunne konstateres omfattende rådskader. Endvidere var de forsynet med nogle meget karakteristisk udformede indfatninger, der synes at savne reference.

Ved restaureringen blev vinduerne udskiftet med typer, hvor rammerne kunne aftages som det ofte ses på møller; endvidere er de konstrueret således, at vandet afledes korrekt. Endelig blev der reguleret lidt på placeringen af vinduerne således, at de svarer til, hvad der kan iagttages på historiske fotos.

Den netop gennemførte restaurering har haft til formål at bringe selve møllehuset i stand, herunder omgøre en stor del af de "reparationer", der blev udført i 1988-89, samt at bringe møllen i køredygtig stand.

Selve arbejdet har bestået af justeringer og genopretninger samt udskiftninger af tømmer og beklædninger mv., dertil udlusninger og reguleringer af tømmeret fra restaureringen i 1988-89.

Nedenstående oplistes de hovedaktiviteter (reparationer og fornyelser), som restaureringen har omfattet. Listen er ikke udtømmende:

- Ny mølleaksel.
- Udlusning/rep. af rådskader i vejrbjørnen.
- 2 gennemgående hjørnestolper i møllehusets højreside (set mod svansen).
- Samtlige skråbånd i møllehusets vægge (nu gennemgående).
- Enkelte løsholter (supplement).
- Forstærkning af sadelbjælkerne med U-jern.
- Istandsættelse af melkværnen (herunder kasse omkring kværnen). Nyt stokkedrev.
- Istandsættelse af skallekværnen. Nyt stokkedrev.
- Supplering af letteværket til persen/bremsen.
- Supplering og istandsættelse af hejseværket.
- Fornyelse af skuret .
- Fornyelse af beklædningen (fra brædder m. sløjfer til brædder med lister over samlingerne).
- Fornyelse og supplering af vinduer.
- Ny lægtning og tækning.
- Ny krøjevogn.

Møllehuset afklædt.
Hjørnestolper, skråbånd m.v. under istandsættelse.

Sadelbjælkerne forstærket med indlagte U-jern.

Taget henstillet på jorden. Den gamle (oprindelige?) bræddebeklædning er bevaret.

Møllen efter restaurering.